

זהר הקדוש

עם ביאור
הפטר והפסוק

פרשת כי תצא • התיקון לישראל שסררו

כיון שאמר הקב"ה למשה כי הוא יודע בפרשה זו יותר ממשה, ציוה הקב"ה למלאך שר התורה לפרש את הפרשה למשה רבינו.

בַּהֲהוּא שַׁעֲתָא רְמֵז לִיה לְיוֹפִיא"ל רַבְנָא דְאַוּרִייתָא - באותה שעה רמז לו הקדוש ברוך הוא למלאך ל' יופיא"ל שר התורה שיבאר למשה את

פרשת בן סורר ומורה. **אָמַר** המלאך **לְמֹשֶׁה, אָנָּא דְרִישָׁנָא לְהַאי קְרָא** - אני דרשתי פסוק זה, וכך הוא פירושו. **כְּתִיב, פִּי יְהִי לְאִישׁ, אִישׁ דָּא** - זה קודשא בריהּ הוא שנקרא 'איש' כשהוא מתלבש במידת הדין, **דְּכְתִיב** (שמות טו א) **'יְהוֹה אִישׁ מִלְחָמָה'**, הרי שהקב"ה נקרא 'איש' בשעת מלחמה שאז מתלבש במידת הדין. **בְּו', דָּא** - זה **יִשְׂרָאֵל**, שהם בניו של 'איש' שהוא הקדוש ברוך הוא. **'סוֹרֵר וּמוֹרֵה'**, פירושו כמו **דְּכְתִיב** (הושע ד טז) **'כִּי כִפְרָה סוֹרֵרָה סֵרֵר יִשְׂרָאֵל'**, 'פרה' היא הקליפה שהיא 'סוררה', וכוננת הכתוב כי ישראל השתקעו בקליפות וסררו כמותן. **'אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹל אָבִינוּ וּבְקוֹל אֱמוּנֵינוּ'** - זה קודשא בריהּ הוא, שהוא בחינת התפארת, ונְכַסֵּת **יִשְׂרָאֵל**, הרומז על מידת מלכות שהיא 'אמו'. **'וְיִסְרוּ אוֹתוֹ'**, פירושו כמו **דְּכְתִיב** (מלכים ב' יז ג) **'וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בִּידֵי כָל גְּבִיאֵי כָל חוּזָה לֵאמֹר שְׁבוּ מִדְּרָכֵיכֶם הַרְעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹת חֻקוֹתֵי כָּל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבֹתֵיכֶם וְאֲשֶׁר שְׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדֵי הַגְּבִיאִים וְגו'**, והיינו, כי 'אביו ואמו' שהם תפארת ומלכות התרו את ישראל שישבו בתשובה על ידי נביאים וחוזים שהם בבחינת נצח והוד. **'וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם'**, והיינו כמו **דְּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵל יְהוָה וְגו'** (ראה שם פסוק ד), שאפילו לאחר שהתרו במ הנביאים לא שבו מדרכיהם הרעים.

לאחר שביאר המלאך איך מתבאר הפסוק הראשון על ישראל שסררו, והתרו בהם קוב"ה ושכניתיה על ידי הנביאים, יבאר על פי הפסוק השני איך מובאים לדין ובאיו בחינה הם נידונים.

'וְתַפְּשׂוּ בּוּ אָבִינוּ וְאֱמוּנֵנוּ', והיינו **בְּדַעְתָּא חֲדָא בְּהַסְפָּמָה חֲדָא** - בדעה אחת ובהסכמה אחת הסכימו תפארת ומלכות להיפרע מישראל, כי גם מידת הרחמים הדין תפארת ושל מלכות הסכימה עם מידת הדין שיש לדון את ישראל ומכל מקום חמת רחמנותם על הבן שהוא ישראל אינם רוצים לדון אותו בעצמם, ולכך **כְּתוּב וְהוֹצִיאֵנוּ אוֹתוֹ אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ'**, שהם ידונו את ישראל אל עוונותיהם. ושואל המלאך, למה כתוב **'אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ'**, בלשון יחיד, והלוא האב והאם מוציאים את בנם, ואם כן **'אֶל זְקֵנֵי עִירָם וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמָם'**, בלשון רבים **מִבְּעֵי לִיה** - היה צריך לכתוב, **מֵאִי** - מהו שכתוב **'אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ'** בלשון יחיד. ומשיב המלאך, **אֶלָּא**, מה שנאמר **'אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ'**, דָּא - זה קודשא בריהּ הוא, שהוא מורה על התפארת, כי המלכות נקראת 'עיר', והיא 'עירו' של

במאמר זה יבואר על ידי המלאך שר התורה, כי פרשת בן סורר ומורה מרמז על הדין שנעשה לישראל שסררו, וכן התיקון שיש להם אחר כך, ויבאר בפרטות כי בפסוקי פרשה זו יבואר במה קלקלו ובאיו בחינה נידונים ואיך נעשה התיקון להם. ותחילה יבואר כי משה לא רצה לכתוב פרשה זו מחמת הפורענות, ורק לאחר שביאר לו המלאך שמבואר בו גם התיקון שנעשה לישראל, כתב פרשה זו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תּוּוּהֲנָא עַל הָהוּא דְכְּתִיב (דברים כא יח-ט) **'כִּי יְהִי לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה וְגו', וְתַפְּשׂוּ בּוּ אָבִינוּ וְאֱמוּנֵינוּ וְגו', וְתַנְיִנּוּ, דְּכְתִיב הִיא שַׁעֲתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּתוֹב, אָמַר לִיה מֹשֶׁה, מֵאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, שְׂבוּק דָּא, אִית אַפָּא דְּעָבִיד בְּדִין לְבָרְיָה, וּמֹשֶׁה מְרַחֵק חוּהָ חֲמֵי בְּחֻכְמָתָא, כָּל מַה דְּזִמְוִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר, מֵאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, שְׂבוּק מְלָה דָּא.**

אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חֲמִינָא מַה דְּאֵת אָמַר, בְּתוֹב וְקַבֵּל אַנְרָא. אֵת דְּעַתְּ וְאַנָּא יָדַע יְתִיר. מַה דְּאֵת חֲמֵי עָלֵי הָהוּא עוֹבְדָא, דְּרוּשׁ קְרָא וְתַשְׁבָּח.

בְּהָהוּא שַׁעֲתָא רְמֵז לִיה לְיוֹפִיא"ל רַבְנָא דְאַוּרִייתָא.

אָמַר לְמֹשֶׁה, אָנָּא דְרִישָׁנָא לְהַאי קְרָא. כְּתִיב 'כִּי יְהִי לְאִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב (שמות טו ג) 'יְהוֹה אִישׁ מִלְחָמָה'. בְּו', דָּא יִשְׂרָאֵל. 'סוֹרֵר וּמוֹרֵה', דְּכְתִיב (הושע ד טז) **'כִּי כִפְרָה סוֹרֵרָה סֵרֵר יִשְׂרָאֵל. 'אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹל אָבִינוּ וּבְקוֹל אֱמוּנֵנוּ', דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנִסְתָּא יִשְׂרָאֵל. **'וְיִסְרוּ אוֹתוֹ'**, דְּכְתִיב (מלכים ב' יז ג) **'וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בִּידֵי כָל גְּבִיאֵי כָל חוּזָה וְגו'.** **'וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם, דְּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵל יְהוָה וְגו' (עין שם פסוק יד).****

'וְתַפְּשׂוּ בּוּ אָבִינוּ וְאֱמוּנֵנוּ', דְּכְתִיב (שמות טו ג) **'וְיִסְרוּ אוֹתוֹ'**, דְּכְתִיב (מלכים ב' יז ג) **'וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בִּידֵי כָל גְּבִיאֵי כָל חוּזָה וְגו'.** **'וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם, דְּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵל יְהוָה וְגו' (עין שם פסוק יד).**

'וְתַפְּשׂוּ בּוּ אָבִינוּ וְאֱמוּנֵנוּ', דְּכְתִיב (שמות טו ג) **'וְיִסְרוּ אוֹתוֹ'**, דְּכְתִיב (מלכים ב' יז ג) **'וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בִּידֵי כָל גְּבִיאֵי כָל חוּזָה וְגו'.** **'וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם, דְּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵל יְהוָה וְגו' (עין שם פסוק יד).**

אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא והשיב לְמֹשֶׁה, חֲמִינָא מַה דְּאֵת אָמַר - רואה אני לבנו את מה שאתה אומר, מכל מקום **כְּתוּב וְקַבֵּל אַנְרָא** - כתוב וקבל שכר על כך. ומה שביקשת שלא יכתב כיון שהוא דינם של ישראל, הנה אמת כי **אֵת יָדַעַת** - אתה יודע שפרשה זו מרמזת על הרעות שיגיעו לבני ישראל על עוונותיהם, **וְאַנָּא יָדַע יְתִיר** - אבל אני יודע יותר ממך. **כִּי מַה דְּאֵת חֲמֵי עָלֵי הָהוּא עוֹבְדָא** - מה שאתה רואה עלי בפסוקים אלו את המעשה ההוא, שהוא הדין הקשה שאני עתיד לדון את ישראל, **דְּרוּשׁ קְרָא וְתַשְׁבָּח** - דרוש את הפסוקים ותמצא כי אין בהם גזירת כליה על ישראל, אלא בירור ותיקון לישראל.

התפארת, נמצא כי 'זקני עירו' היינו זקני התפארת שהוא עירו של המלכות. ומה שנאמר 'ואל שער מקומו', דא - זה כנסת ישראל שהיא המלכות, כי 'מקום' הוא התפארת, והוא 'מקומו' של המלכות. ושער מקומו הוא שער התפארת שהוא מקומו של המלכות. ומפרש בפרטות מה הם 'זקני עירו ושער מקומו'. 'זקני עירו', אליו יומין קדמאין - אלו המידות הראשונות שהן חסד וגבורה, ונקראים 'זקני', כי הם יומין סבין דכלא - ימים זקנים לגבי המידות האחרות. כלומר תפארת ומלכות מוציאים את ישראל לדון לפני חסד וגבורה, אשר שם הוא בית דין של מעלה. ומה שנאמר 'שער מקומו', דא - זהו מוסף של שבת, שהוא מידת היסוד שהוא 'מוסף' על התפארת הנקראת 'שבת' ביום השבת, והיסוד נקרא 'שער מקומו' כי הוא שער לתפארת הנקרא 'מקום', ועל ידו עולה הדין אל התפארת. כלומר הדין בא לפני חסד וגבורה ותפארת.

לאחר שביאר המלאך שבת דין העליון הם חסד וגבורה. מבאר למה לא נידונו גם על ידי שאר הספירות.

ומפרש המלאך, ועם כל דא, אף על גב דכלא ידעין דינא - ועם כל זה, אף על פי שכל השם ספירות יודעות ומהופכות למידת הדין, כיון שהגיע הפגם לכל הספירות. מכל מקום לעילא איהו - רק למעלה הוא הדין בספירות חסד וגבורה. והטעם, בגין דבי דינא דאמא ואבא קריבין אינון לישראל, ואחדיו בהו - כיון שבית דין של האם והאב שהם מלכות ותפארת, קרובים הם לישראל בנם, וכל קריב לא דאין דינא לקריביה, ופסול איהו לדינא - וכל קרוב אינו יכול לדון דין לקרובו, ופסול הוא לדון, לכן אין המלכות יכולה לדון את בני ישראל. והוא מבואר בכתוב, כי הנה בקדמיתא - בתחילה מה פתיב, אל זקני עירו ואל שער מקומו, שהדין בא לחסד וגבורה שהם 'זקני עירו', וכן בא לפני היסוד והתפארת שהוא בחינת 'אל שער מקומו' כמו שהתבאר. אבל פיו דחמא קודשא בריה הוא דאין קריבין - כיון שראה הקדוש ברוך הוא שתפארת ויסוד קרובים לישראל, ואסור להם לדון בדינם, מיד סליק דינא - מיד סילק את הדין משער מקומו, שהוא הדין שבה לתפארת על ידי היסוד, וכל שכן מן המלכות שהיא קרובה יותר לישראל. לכן מה פתיב בתריה - בפסוק שלאחריו לאחר שבאו לדין, ואמרו אל

היו אומרים 'בגנו זה סורך ומרה איננו שמע בקלנו זולל וסבא'. ומפרש 'בגינו זה', אמרו 'זה' ודאי, כי דוקא על בני ישראל יש תביעה לדון על חטאיהם, מחמת קדושתם, ולא דשאר עמין - ואין תביעה לדון על חטאי שאר העמים, אף על פי שהם מקולקלים יותר, כיון שאינם קדושים. 'סורך ומורה איננו שומע בקולנו'. ושואל המלאך, מאי שנא דהא בקדמיתא לא פתיב - מה השינוי שבתחילה כשכתוב 'פי יהיה לאיש בן סורך ומורה', לא נאמר 'זולל וסבא', ולבסוף פתיב - ורק כאן כתוב 'זולל וסבא'. ומפרש, כי ממה שלא נאמר 'זולל וסבא' אצל תיאור החטא שהוא בפסוק הראשון, מוכח כי 'זולל וסבא' אינו החטא עצמו, אלא הוא הסיבה שגרמה לישראל להיות 'סורך ומורה'. כי מאן גרים להו לישראל, למהוי 'סורך ומורה' לגבי אבוהון דבשמיא - מי גרם להם לבני ישראל, להיות בבחינת סורך ומורה כלפי אביהם שבשמים, בגין דאיהו זולל וסבא בשאר עמין - כיון שהם זללו בשר וסבאו יין עם שאר עמים, דכתיב (תהלים קו לה) 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם', וכתיב (במדבר כה ב) ותקראו לעם לזבחי אלהיהו ויאכל העם וישתחוו לאלהיהו, הרי שעל ידי האכילה עם הגוים באים לידי חטא. הרי דעקרא ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין בשאר עמין - הרי שעיקר ויסוד של אכילה ושתיה כאשר עושים אותם עם שאר אומות העולם, דא גרים לון למהוי בן סורך ומורה לגבי אבוהון דבשמיא - זה גרם להם לישראל להיות בבחינת בן סורך ומורה כלפי אביהם שבשמים.

ומבאר את הפסוק האחרון בו יבוא מהו הדין שנעשה עמם, והתיקון שיש בזה. ועל דא - ועל כן כתוב 'ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים ומת'. ופירוש 'אנשי עירו', אליו כל שאר עמין - כל אותם שאר אומות העולם שהם תחת ממשלת מלאכי חבלה היוצאים בשליחות מידת הדין לדון את בני ישראל, דהוּ מקלעין להו באבנים, וסטרין שורין, ומנתצין מגדלין - שהם מקלעים אבנים לעבר בני ישראל, וסותרים את חומות העיר, ומנתצים את המגדלים בשעת חורבן בית המקדש. ועל ידי זה 'מת' - שמת הרע, ובהו יתקיים הפסוק 'בערת הרע מקרבך'. ואולם, ולא מהני לון כלום - ולא יועיל לאומות העולם כלום למחוק חלילה את זכרם של בני ישראל, וזהו שנאמר אחר כך 'וכל ישראל ישמעו ויראו, כי לאחר שיקבלו את הצרות של אומות העולם ייראו מלעבור את פי ה', ובהו יישאר שם ישראל לעולם. ומסיים רבי אבא, פיון דשמע משה מן המלאך פירוש הפרשה, כי אין בזה כליה לישראל, אלא אדרבא תיקון הוא לישראל, כדון פתיב פרשתא דא - אז כתב פרשת סורך ומורה זו.

זקני עירו בגנו זה סורך ומרה איננו שמע בקלנו זולל וסבא לחוד - לבד, כי רק חסד וגבורה דנים אותם, כי 'ואל שער מקומו' לא פתיב, אלא 'אל זקני עירו' בלבד כתוב, הרי שאין הדין מתפארת ולמטה כיון שהם קרובים אליהם. לאחר שהתבאר הפסוק השני שבו מבואר באיו בחינה נידונים ישראל שסורו, יבאר את הפסוק השלישי שבו יבואר דברי תפארת ומלכות לבית דין. וכאשר באים תפארת ומלכות לדון את ישראל לפני 'זקני עירו' שהם חסד וגבורה,

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר אור, זוהר רז
איור וז' דברי אורי הוא
(התקופות)

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >
ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

